

Утвърждавам,

Директор:.....

/Лилия Балева/

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ
ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
(2020 – 2024 г.)

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет с протокол № 8/09.09.2020г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Настоящият документ е изготвен от работна група на НГПИ „Свети Лука” – София. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети на правителството в посока изграждане на образователна среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

1. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
2. 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
3. 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
4. 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права;
5. Закон за предучилищното и училищно образование;
6. Стандарт за приобщаващото образование.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години все по-често приемаме ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата с хора с различни култури или в неравностойно положение често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност,
- особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образуват и квалифицират за учители, за да имат пряко участие в образованието на децата.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди – и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване е в ранното образование, достъпно за всички, независимо от социално-икономическия им статус, интелектуалните умения и възможности.

Обхващането на всеки ученик с увреждане в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаването на създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности е нужно:

- достъпна архитектурна среда
- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците
- диагностична и консултативна дейност
- учебно-технически средства
- индивидуални образователни програми
- учебни програми по профилиращи учебни предмети и други.

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности чрез изграждане на подкрепяща среда.

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

VI. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и учениците с увреждания.

4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

5. Назначаване на „помощник на учителя“ от директора на училището, където има необходимост от допълнителни образователно-възпитателни дейности с ученици със специални образователни потребности и от етническите малцинства.

6. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за ученици от етническите малцинства.

7. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.

8. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

9. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.

10. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.

11. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

12. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви, както и стимулиране на училищата по изкуствата и творческите съюзи на художници, музиканти, артисти, на музеи, галерии и културни институции да осъществяват програми с участието на деца с увреждания.